

JARDUKETA IZENA Aldaketa geomorfologikoak ibai-ibilguan (higadura, garraio eta sedimentazio prozesuak), lehengoratuako tartetean.

D1 Jarraipen geomorfologikoa

Zer KBETan edo Kontserbazio Bereziko Eremutan dihardugun:

Leizaran IbaiaKBE eta Bidasoa Ibaia KBE

LOTURA NATURA 2000ekin

Proposatutako jarraipen geomorfologikoa bi KBEak Kudeatzeko Planetan aurreikusitako helburuarekin dago lotua:

Helburu operatiboa:

1.1.2. Korridore urtarrean dauden oztopoak iragazkortzea.

KBEko funtsezko elementu onuradunak

Efektu eta prozesu horiek zuzenean daude funtsezko elementu hauekin lotuta:

-"Ibai Sistema", "Ibai Habitatak", "Izokin arrunta, kolaka, lanproia eta burtaina", guztiak ere Bidasoa Ibaia KBEri dagokiona.

JARDUKETA LEKUA ETA UDALERRIAK:

Bera, Lesaka

Data

2016tik 2020ra

Aurrekontua

72.190 € (Nafarroan)

Proiektuaren ekintza loturikoak (jarraipenak)

Honi loturiko kontserbazio ekintzak dira nola halako munta duten presa gaindiezinak kentzea proposatzen dutenak.

Lanaren deskribapena - HELBURUAK

Jarraipen ekintza honen helburua da proiektuko ekintzek ukituriko tartetako higadura, garraio eta sedimentazio prozesuen bilakaera ebaluatzea.

Lanaren deskribapena - AURREKARIAK

Proposatu diren kontserbazio lan batzuen xedea da ibaiaren berezko prozesuak eta dinamikak lehengoratzea; beraz, espero da ibilguaren osaera aldaketa nabarmenak gertatzea (barra, ibaiertzak, osinak, ohea...).

Aurreko esperientzietan, beste proiektu batzuei esker, ibaiaren berezko prozesu eta dinamikaren bilakaera dokumentatu da, eta era berean, ondorioak atera dira aldaketaren norainokoaz eta abiaduraz; ondorio horiek oso erabilgarriak izan dira beste lehengoratze lan batzuk diseinatzeko; aurreikusitako ekintzak diseinatzeko, adibidez.

Lanaren deskribapena - HASIERAKO ETA EGUNGO EGOERA (C ekintzak)

Lanaren deskribapena - AURREIKUSITAKO LANAK/JARRAIPENEN DESKRIBAPENA

Jarraipen ekintza hau beharrezkoa da:

- Oztopo handiak ezabatzeko neurriek (Endarlatsa, Bera eta Ituren, Nafarroan) ibaiaren berezko prozesu eta dinamiketan dituzten ondorioak ikusteko, bai Bidasoa Ibaia KBEan, bai Ezkurra ibaian (Ituren).

- Ekintzen gauzapena aldatu beharra edo neurri zuzentzaileak hartu beharra baloratzea.
- Ekintzen irismena ikustea bai espazioari dagokionez (ukituriko tartea), bai denborari dagokionez, eta era berean, zer eragin duen KBEko habitat eta espezieentzat.

Ekintza honen planteamenduak oinarri du alderatzea hasierako egoera edo lanen aurrekoa eta bukaerako egoera edo lanen ondokoa, lan edo fase bakoitzerako.

Argi eta labur azaltze aldera, ekintzak aztertu nahi du zer-nolako aldaketak gertatuko diren ibilguan eta inguruetan presak eraitsi ondoren. Presak eraikitzearen ondorioz, ibaiaren dinamika aldatu zen, ur bilduko eremuak sortu baitziren, presek ibaiaren malda eta uraren abiadura aldatzen baitituzte; hau da, eremu batean, ibaiaren berezko dinamika geldiarazi da, eta ondoriozko habitatak ez du natur balio handirik. Munta txikikoak iduri duten arren, erran behar da Endarlatsako eta Berako presek eragindako ur bildu bakoitzak 40.000 m²-ko azalera duela, gutxi gorabehera; hau da, sedimentazio eremu garrantzitsua da, eta horren ondorioz, ibai-tarte horretan leudekeen hainbat habitaten konplexutasuna sinpletu da. Jarraipen ekintzak helburu du aztertzea noiz eta nola gertatuko diren aldaketak; izan ere, presa eraistearen ondotik, ibaiak bere ibilgua modelatzeko gaitasuna berreskuratuko du.

Nafarroan eraitsi beharreko presetan eginen den jarraipen geomorfologikoa honako alderdi hauen azterketan laburbildu daiteke:

Presen eraispeneren jarraipen geomorfologikoa egitea, "Endarlatsako", "Berako zentralako", "Iturengo arrain-haztegiko" presetan egin ere, guztiak ere Bidasoren arroan kokatuak. Jarraipena egin aurretik, lehenik, ibai bakoitzaren egungo patroia hidrolologikoa ezaugarritu behar da, eta nola bilakatu den azken hamarkada hauetan, ibai bakoitza ezaugarritzen duten emariak ezagutzeko, emari horiek presaren eraginpeko tartearen geomorfologia eraldatuko baitute (hau da, presa eraitsitik gora eta behera dagoen ur bilduen eta uren eremua). Presa eraitsi bakoitzean, aldaketa hauek aztertuko dira, eraispeneren ondotik:

- a. Ibaiaren luzetarako profilaren eta tokiko malden azterketa.
- b. Zeharkako sekzioen azterketa. Zeharkako sekzio batzuen forma ebaluatuko da presen eragin eremuan, ibilgua jarduketa-eremuetan nola bilakatzen den irudikatzea ahalbidetzen duena.
- c. Ibai-forma nagusien formaren eta bilakaeraren azterketa. Ebaluatuko dira zer-nolako aldaketak izan diren presa bakoitza eraitsi aurretik eta ondotik ibaian zeuden barra, uharte eta intereseko beste edozein ibai-formatan.
- d. Azterketa granulometrikoa. Ohean, bai eta barra eta uharteetan ere, aurkituriko sedimentazio-partikulen formaren eta tamainaren azterketa eginen da. Helburua da jakitea nola aldatzen den sedimentazio-erantzuna eta sedimentuen osaera, gertatuko den ibai dinamika berriaren aurrean.
- e. Garraio solidoaren azterketa. Tartean dagoen garraio solidoa aztertuko da, eraispeneren aurretik eta ondotik.
- f. Higadura eta sedimentazio prozesuen azterketa. Ibai-tarteetan atzematen diren higadura eta sedimentazio mekanismoak aztertuko dira eraispeneren bakoitzaren aurretik eta ondotik.
- g. Higadura eta sedimentazio bolumenak ur bilduko eremuan zein diren finkatuko da eraitsi aurretik, eraitsi eta berehala, eta ondoko urteetan, goi emariak edo ur goraldiak gertatu ondotik.

Jarraipenean biltzen diren datu guztiakin, horien interpretazio ekologikoa eginen da. Aldaketa geomorfologikoak prozesu ekologikoen ikuspegitik aztertu eta interpretatuko dira, ibaiaren ingurumen eta lehengoratzeko ikuspegitik errazagoak izan daitezkeen ulertzeko edo aplikatzeko, eta kontuan hartuta presen eraispeneren zer-nolako eragina izanen duen ibai-habitaten egoeran eta banaketan. Zehazki, aztertuko da zer aldaketa eragin diren arrainen espezieentzat azterturiko tartean haien habitagarritasunari buruz, eta ibaiko landarediarentzat.

Jarraipena hasteko, presen 3 tarteak ezaugarrituko dira, eta presak eraitsi ondoren, **urteroko jarraipenak** eginen dira. Azkenik, **bukaerako egoera** zein den ezagutuko da, behin lan guztiak egindakoan eta, gutxienez, eraispenetik 2 urte iragandakoan.

JUSTIFIKAZIOA Zer lortu nahi dugu? – **ESPERO DIREN EMAITZAK**

Emitza hau espero da:

- Oztopo handiak ezabatzeko neurriek (C6, C7 eta C8) ibaiaren berezko prozesu hidromorfologikoetan dituzten ondorioak ezagutzea, bai "Bidasoa Ibaia" KBEan, bai Ezkurra ibaian.
- Hasierako eta bukaerako egoeren gaineko txostenak egitea.

